

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

III. Arma capessit Ignatius Pampelonam propugnat, vulneratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

ait idem autor, alterum sibi Fabrum cudit, insignem oppidum suorum in fornacibus hæresum, Cyclopum ministrum. Henricus denique octauus Angliæ rex, qui valedicente mundanis Ignatio, Defensor fidei, gloriose fuerat appellatus, eodem prima societatis rudimenta Parisiis designante, deuouentique illam defensionem Ecclesiæ, Christi que Vicario, ab Ecclesia sese, eiusque capite Ro. Pontifice penitus abscidit, anno 1534. & pœna capitis eradi Papæ nomen quibuscumque in libris, cartisque legeretur, edixit. Licet id quoque aduertere, quantum Catholica fidei, postremis his annis, vtrisque per Indias lucra, iacturam superent, quam paucis ad Septentrionem in prouinciis fecerat; indiciis verò euentuum, quàm manifestis docuerit Deus fuisse saluti populorum Societatem ab se destinatam. Nec enim defuit diligentissimus calculator, castigatoremque damni, iuxta & lucri sæculis quindecim ab Ecclesia facti, qui diceret, Franciscum Xauerium, plures vnum Christo animas peperisse quàm hæreticorum quantum est, ac fuit, perdidissent. Deum autem præter consilium frangendi per Ignatium Lutheri, virum sibi in eo legisse idoneum qui Castellanis, & Lusitania, trans vtrumque Oceanum vela parantibus, fidei magistros, & Dei præcones eodem mitteret, maiori teste non possum asserere, quam Pontifice ipso, ita de Ignatio loquente [Dudum felicitis recordationis Gregorius Papa XV. prædecessor noster Pie attendens quid ineffabilis Dei bonitas, & misericordia, quæ miro consilio, suis quæque temporibus aptè disponit, & præteritis sæculis, siue ad disseminandum Euangelium inter gentes, siue contra subnascentes hæresiarchas, destinauit plures sanctitate ac doctrina illustres viros, nouissimis temporibus cum per Lusitanorum reges in longinquas Indiarum terras, ac remotissimas insulas, latè patentem vineæ domini propagandæ aditum aperuissent; nec non minorem Catholici Castellæ reges, nouum in orbem, ad occidentem repertum, patefacerent; veterem autem religionem, omnemque illius sanctitatem, ac perfectioris vitæ professionem, Lutherus, monstrum reterrimum, aliæque detestabiles pestes, blasphemis eorum linguis, in Septentrionis partibus corrumpere, & deprauare ac sedis Apostolicæ auctoritati detrahere conarentur; excitauit spiritum Ignatij Loyolæ qui ex medio honorum cursu, & à sæculari, & terrena militia, admirabili quadam ratione vocatus, ita se diuino imperio regendum, & formandum tradidit, vt demùm noua Societatis Iesu, (quæ inter alia pietatis, & charitatis opera, gentilibus conuertendis, hæreticis ad fidei veritatem reuocandis, & Ro. Pontificis potestati tuendæ, ex instituto, se totam impendit) religione fundata, vitam admirabili sanctitate traductam, sanctissimo pariter conclusit exitu, ac plurimis sic miraculis illustratus eiusdem Ignatij, catalogo sanctorum adscriptioni, de qua dudum agebatur, decreuit intendere] hætenus Pontifex in Bulla Canon. S. Ignatij.

Sequamur iam cæpto itinere, & iuuentutem Ignatij repetamus. Annos aliquot in aula egerat, cum vulgato fratrum bellicis in rebus egregio robore pungi cœpit, excitataque indole, aulæ seruitutem deinceps odisse, aulæ otium cum tædio ferre, & hanc eius impatientiam, duci Nagaræ Antonio Maurico, ex Principe nobilitate viro fortissimo denique explicare. Is bellicosum ingenium complexus, propinquitate etiam sanguinis impulsus, erudiendum iuuenem suscepit quotidiano ar-

III.

Arma capessit
 Ignatius
 Pampelonam
 propugnans,
 vulneratur.

morum in quibus excellebat ludo, nactusque haud imparem magistro discipulum, breui ab rudibus, ad militaris Doctrinae apicem perduxit, ita Ignatius ex umbra ad solem, arma iam seria & decretoria poscere, parendo primum, postea iubendo, ea utrobique, paucos intra menses fortitudinis fama, ut merito possit in stipendia opima, & militiae gradus praecipuos, spes volucres mittere, hac vero in arte iis attemperabat legibus vitam omnem, quae militem potius gloriae cupidum decerent, quam Christianum exquisitè piùm; nullum quidem ex eo verbum licentius, nihil quod saperet inhonestum, necdum tamen sibi vitio vertebat apertos amores, & obsequia Principum foeminarum, iuuenili magis vanitate, quam prauo animo suscepta: in conciliandis inter se militibus eminebat, magnoque tum rei multorum priuata, tum publicae commodo id egit; nec semel scissum in studia populum, & in caedes ruentem composuit, ad sustinendum tamen magni animi nomen nihilo ipse ad capulum segnior, quam ad sensum offensae promptus; quod autem rarum in milite, amorem pecuniae tam procul habuit, ut expugnata in finibus Nagara, dataeque ad diripiendum, praeter victoriae honorem, & saporem vindictae, nihil inde legerit, ab ludo praeterea, & otii valdè abhorruit, quae pangendis Castellana lingua carminibus, libenter falsebat, eo quidem profectu, ut de Petro Apostolo poëma elucubraret benè longum, cuius grato animo accepit mercedem, postea vitam ac valetudinem recepit. Fuit hic Ignatio morum cursus ad vsque annum aetatis trigessimum, quo visum Deo est, hominem à via militarem gloriam vnicè spectante, in aliam flectere, tantò ultra ipsius generosos, sed caducos ambitus exituram, quantum omnibus praecellit animae sanctitas, hominumque ad Deum conuersio, quod eo qui sequitur modo se habuit.

*Cantabria
Occidua.*

Nonnullis Castellae populis longinqua Caroli quinti absentia prouinciam fecerat moliri res nouas, & bellum ciuile pro libertate publica audere, hoc, uti assolent, colore praetexebantur tacitae rationes quorundam procerum, quorum impulsu hi motus ciebantur. Castellae Prorex Federicus, urbium quas regebat, (nam erat regni Admirallus) periculo cauens, muniendis illis, Nauarram omnem armorum, hominum, comitatusque praesidio nudauit, occasione hac recuperandi eius regni tam opportuna & facili Rex Galliae vsus restituentique cognati Henrici Alberti, ex eodem regno, iam inde exclusi ex quo Ioannem tertium eius patrem, Ferdinandus rex Aragoniae inde expulerat, conficiendae rei prouinciam Andreae Fuxiensi cum exercitu tradit; erat Andreas Fuxiensi Alpatotti dynasta, Odetti Fuxiensi, illius nominatissimi, Lotrecij toparchae, frater natus minor. Haec ubi prospicit Antonius Manricus Nauarrae tunc Prorege imperans, exarmatique regni fiducia gallos huic ingruere. Castellae Proregem mox adit ipsemet, urgenti periculo properata ducturus subsidia; verum interea Nauarram, Guipulcoa ingressus Andreas, portui imminentem S. Ioannis urbem capit, occupatisque aliis minoris negotij locis ipsius regni caput Pampelonam obsidione arcta cingit. Hic ciues hostium numero territi auctisque in dies eorum copiis, defectarum consilij virium, ac ne spatium quidem tuendae urbis ad vsque reditum Proregis, ausi sibi fatuto polliceri, de ditione agere, ne vel resistendo vel morando, conditionem eius facerent grauiorem

graviorem neque illos ad defensionem promissa auxilia, & ad futura quantocyus mouere, nec aut ignavia, aut perfidia nota ab Ignatio exprobrata, cuius fidei magis quam auctoritati atque imperio credita ciuitas fuerat. Diu ergo frustra in torrentem conmissus, relicta vrbe in arcem se recipit, vbi arcis praefectum comperit nihilo ciuibus meliorem, & omnia timentem; maxime cum vidit, hostes vrbe potitos, applicitis machinis impressionem in arcem parare: prius tamen obsessis Gallus colloquium vltro defert, eò praefectus cum aliquot aliis descendit; ipse quoque adesse Ignatius voluit quod persuaderet sociorū timor, futurum vt acquiescerent conditionibus qaamlibet iniquis, & propudiosis, nisi adesset qui eos erigeret. Nec vero alium vel minus timidum, vel minus animosum ea res poscebat. Hostis enim obsessis longè viribus praestās, & ex deditioe vrbs tam subita multum sibi praesidens, conditiones ponebat durissimas, nec diu licet multisque agitando (quicquam agebatur, quo statuerentur æquiores, ad hæc arcis praefecto cum suis nutante, & deditioe coactæ, velut ineluctabilis indicia prodente, Ignatius illorum magis ignavia quam fastu hostium offensus, vultu, verbis, animo indignans negotium abruptis retractis secum in arcem sociis, vinci malens pugnando fortiter (si belli fors ferrer, quam turpiter cedere inde milites hortari, fidem, & meriti præmia inculcare, atque ad extremum mortem gloriosam, deditioe timidæ præstare. Ita paribus vtrimque animis inuadunt illi, repellunt isti, & fertur Ignatius in propugnaculi fronte quæ feruebat imperus hostium ad ascensionem, mira edidisse fortitudinis documenta. Gallorum interim machinæ quam partem obtinebat Ignatius vehementissimè quatiebant, cum Deo volente, vicini muri ex margine reuulsus globo lapis, crus eius sinistrum verberat, sed idem retortus muro globus dextrum comminuit, sternitur itaque duplici vulnere, vnâque militibus animus, quos exemplo vocæque sustentarat, & destituta præsidio in manus hostium arx venit Maij decimonono, altero à Pentecoste die Anni 1527.

Ignatium Galli perhumaniter habuere, virtutem mirati etiam in hoste amabilem, delectatique tum fide nobili tum animi robore quo deditioe consilia fregerat, & pro sua virili egregiè pugnarat; vulnerum tamen gravitate curationem poscente, haud paulò doctiorem quàm posset is locus suggerere, post dies aliquot liberum per lecticarios baiulos reportandum Loyolam curarunt, illic malè primum repositus ab castrensi chirurgo, tibiæ schindis, deformem claudicationem cum perpetuo dolore minantibus, nisi diuulsa iterum, suis aptè committerentur locis, nihil ipse veritus totum se chirurgis ad nutum permisit, quàm carnificinam nec voce nec verbo testatus, eius sensum dumtaxat cogendis in pugnum digitis expressit, post acerbiter tot dierum nouo huic tormento succubuit natura, vnde periculosius afflictus, vel spasmo corpus variè conuellente, vel humorum perturbatione nouas morborum causas proritante, fatiscere stomacho, & eo vsque viribus defici, vt supremo vicinus articulo animum ad mortem sacris mysteriis compararet. Dies erat Apostolorum Petri & Pauli priuilegio sacer, & medicorum iudicio decretorius, nisi quid melioris indicij nox sequens afferret, vel medicina præsentior cœlitus adesset. Hanc B. Petrus ipsa illa nocte

IV.

*Periclitatus
eius vitas
sanatus à
B. Petro. Cu-
rationes cõ-
minusi cruris
fortiter tole-
rat.*